

8.3 Woelrat (*Arvicola amphibius*)

1. Status

De woelrat is een provinciaal vrijgestelde soort als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, Wnb (bijlage onderdeel A). De vrijstelling betreft het opzettelijk vangen of doden en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen of bossen of andere vormen van eigendom. De vrijstelling geldt het gehele jaar en heeft betrekking op de gehele provincie op gronden van de grondgebruiker, in of aan diens opstallen of in het omringende gebied.

2. Aantal en verspreiding

De woelrat (*Arvicola amphibius*) komt voornamelijk voor langs schoon, stilstaand water en wordt daarom ook wel watterrat genoemd. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met een gelijkmatige waterstand met steile oevers die begroeid zijn en die meerdere vegetatielagen hebben. De oever moet maximaal 1 meter hoog zijn en het water minimaal 20 cm diep. Hij kan ook aangetroffen worden verder weg van het water, in boomgaarden en op akkerland, maar dan vaak ondergronds in gangenstelsels.

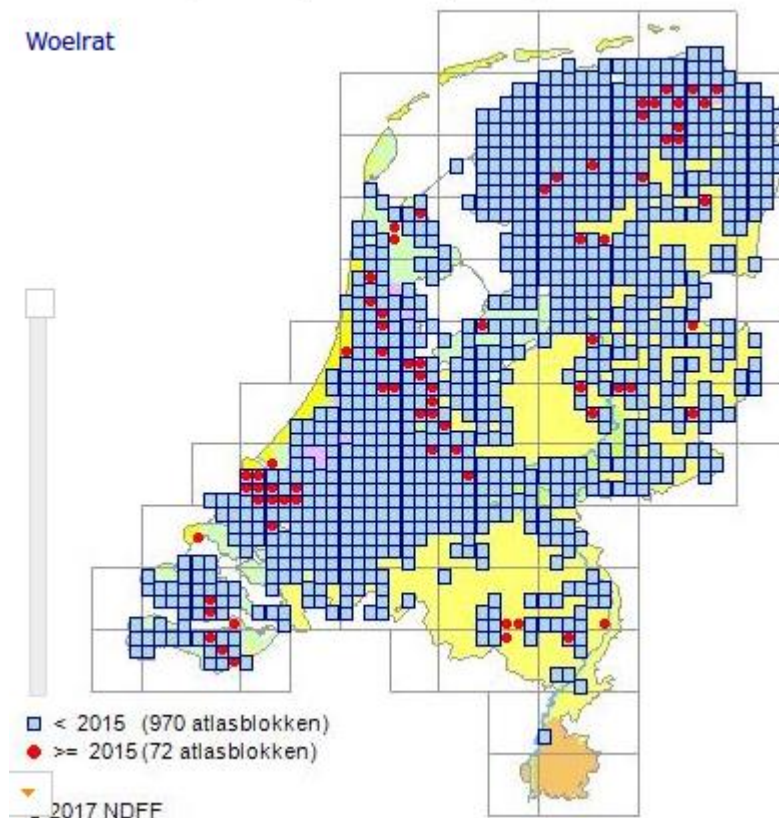
De woelrat heeft een dikke, ruige, glanzende vacht en heeft een kop-romp lengte van 120 mm. De woelrat heeft een gedrongen bouw met korte poten en een stompe snuit. Zijn staart is voor een woelmuis lang (55-70% van de lichaamslengte) en behaard. Verwarring kan optreden met de bruine rat en de muskusrat.

De woelrat is overdag en 's nachts actief gedurende verschillende activiteitsperioden van telkens 2 á 3 uur, vooral in de schemering. Hij kan uitstekend zwemmen en duiken. De woelrat graaft aan de slootkant schuin olopend holen bestaande uit een zeer uitgebreid ondergronds gangenstelsel, van soms wel 100 meter lang en tot 1 meter diep. In dit gangenstelsel bevinden zich voorraadkamers en nesten.

De voortplantingstijd van de woelrat loopt van maart tot september-oktober. Na een draagtijd van ongeveer 3 weken, worden 5 – 6 (14) jongen geboren. Er zijn gemiddeld 5 worpen per jaar. De dichtheid hangt af van de periode en kan variëren van 3 tot meer dan 150 (jonge) dieren per kilometer oeverlengte. Een woelrat wordt gemiddeld 18 maanden oud, maximaal 3 jaar en in gevangenschap kan hij vijf jaar oud worden.

Arvicola amphibius (Linnaeus, 1758)

Woelrat

De woelrat is in Nederland een algemeen voorkomende soort, behalve op de Waddeneilanden. De woelrat komt in de gehele provincie Fryslân in grote aantallen voor. Het verspreidingsbeeld is sinds 1930 waarschijnlijk niet wezenlijk veranderd. Wel is er in de jaren 1980 en het begin van de jaren 1990 een teruggang in het aantal woelratten geweest, die in verband is gebracht met opschonen van oevers van watergangen, waardoor die onaantrekkelijk werden.

De staat van instandhouding van de woelrat is 'gunstig' volgens de Verordening.

3. Schade

Door graafwerkzaamheden worden waterkeringen verzwakt. Daarnaast graaft de woelrat lange ondergrondse gangenstelsels tot grote afstand van het water. Schade aan gewassen treedt onder meer op aan boomgaarden en akkerproducten. Veelal door het aanvreten van wortels.

De woelrat heeft veel natuurlijke vijanden. Dit zijn roofdieren zoals hermelijn, bunzing, nerts, otter, vos, das, kat, uilen, reigers en snoeken. De woelrat is makkelijk te vangen met valbekers op looppaden.

4. Beheer

Ter voorkoming van ernstige schade worden ingrepen voorzien in de habitats van de woelrat. Dit kan in de vorm van inundatie, het op andere wijze minder geschikt maken van gebieden als leefgebied voor muizen en ook door het toepassen van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld. Op kleinere schaal is bestrijding mogelijk met klemmen, kastvallen en vangkooien.

5. Conclusies

- De woelrat is een provinciaal vrijgestelde soort in de gehele provincie en het gehele jaar.
- De woelrat is in Nederland een algemeen voorkomende soort, behalve op de Waddeneilanden. De woelrat komt in de gehele provincie Fryslân in grote aantallen voor.
- De staat van instandhouding van de woelrat is 'gunstig' volgens de Verordening.
- Door graafwerkzaamheden worden waterkeringen verzwakt. Daarnaast graaft de woelrat lange ondergrondse gangenstelsels tot grote afstand van het water. Schade aan gewassen treedt onder meer op aan boomgaarden en akkerproducten.
- Ter voorkoming van ernstige schade worden ingrepen voorzien in de habitats van de woelrat. Dit kan in de vorm van inundatie, het op andere wijze minder geschikt maken van gebieden als leefgebied voor muizen en ook door het toepassen van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld. Op kleinere schaal is bestrijding mogelijk met klemmen, kastvallen en vangkooien.